

Obredi za hram i dom u godini 5686.

Sastavio nadrabin **Dr. Lepold Fischer**, Vršac.

Sefardske obrede, koji se od ovdje spomenutih razilaze, zabilježio je u bilješkama ispod teksta g. vrhovni rabin **dr. I. Alcalay** u Beogradu. Podaci, spomenuti već u kalendaru, izostavljeni su u ovim obredima.

Petak, 18 sept. (ער"ה) Navečer uoči blagdana Nove godine prije polaska u hram mole se pri zapaljivanju s vijeća blagoslovi שהחיינו i להדליק נר של שבת ושל יום טוב. Kod večernje službe Božje moli se מזמור שיר ליום השבת, לכה דודי (לכו נרננה, iza haškvvenu i ושמרו ²⁾תקעו), a zatim tefila za ר"ה s dodacima za subotu. Iza tefile kaže se מן אבות i ויכלו, a מ"מ otpada. Zatim kiduš za ר"ה s dodacima za subotu i שהחיינו, a kod kuće s početkom ויהי ערב. Iza ³⁾עלינו moli se ujutru i navečer psalam 27. לעילא ולעילא קעילא. Čestitka za Novu godinu glasi: muškarcu: לשנה טובה תכתבי ⁴⁾, ženi: לשנה טובה תכתבנה. Kod večere ⁵⁾ moli se prije uživanja slatkoga voća i meda יהי רצון.

¹⁾ Služba počinje sa מזמור לדוד הבו לה' i se izostavlja; posle להבנה דודי čita se psalm להרנינו לאלקים, odredjen kod Sefarda za ר"ה.

²⁾ Posle ושמרו kaže se kod Sefarda שמחתכם.

³⁾ Posle עלינו peva se יגדל.

⁴⁾ Praznik se međjusobno čestita rečima: תוכו לשנים רבות!

⁵⁾ Pri večeri je kod Sefarda običaj da se posle המוציא jede: a) slatko (od jabuke), b) prasiluk, c) spanać, d) tikvice, e) urme (datule) i f) riblja glava i pre svakoga od njih čita se naročiti יהי רצון, koji simbolično izražava dobre želje za nastupajuću godinu (vidi מחזור za Sefarde).

Subota, 19. sept. (1. dan ר"ה). Kod šahrta kaže se nekoliko pijutim (קרובות)¹⁾ od 2. dana ר"ה. Zbog subote ne moli se אבינו מלכנו²⁾ ni kod šahrta ni kod minhe. Vade se 2 tore, a kod izvadjenja tora mole se samo molitve, određene za običnu subotu. K prvoj tori se pozivaju 7 osoba, a k drugoj samo maftir. Slijedi יקום פורקן³⁾. U šofar se ne duva, jer je subota. Stoga se ne obavlja ni tašlih, već se on odgadja na 2. dan ר"ה iza minhe. Na svršetku ponavljanja מוסף תפלה blagosiljaju kohanim opštinu⁴⁾. — U večernjoj tefili moli se ותודיענו, a uz kiduša ujedno havdala i שהחיינו. Zato je znak kiduša skraćenje יקנה"ז, to znači: י = נ blagoslov prije vina, ק = קרוש molitva kiduša, נ = נ blagoslov za upaljivanje svijeća, ה = הברכה molitva havdale, א = א שהחיינו znači ששהחיינו זמן = ז. Kod kuće se zapaljuju svijeće uoči blagdana tek iza večernje molitve uz blagoslove של יום טוב שהחיינו.

Nedjelja, 20. sept. (2. dan ר"ה) Kod šahrta kaže se nekoliko pijutim (קרובות)⁵⁾ od 1. dana ר"ה. I kod šahrta i kod minhe moli se אבינו מלכנו. Vade se 2 tore, k prvoj se pozivaju 5 osoba, a k drugoj samo maftir i onda se duva šofar. Iza minhe obavlja se tašlih kraj rijeke ili izvora. — U večernju tefilu za obični dan umeću se rečenice, određene za 10 dana pokore, a zbog izmaka blagdana moli se אלה חוננתנו. — U hramu i kod kuće moli se havdala bez svijetla i mirodija, samo vrh vrča vina ili drugoga kojega pića (osim vode) i kaže se blagoslov pred pićem i המבריל.

Ponedjeljak, 21. sept. (Post Gedalje). Dnevno prije šahrta mole se selihot sve do Jom-kipura. U šemone-esre umeće predmotitelj עניני izmedju גואל ישראל i רפאנו. Kod šahrta i minhe čita se zbog posta iz tore ויחר, i to kod šahrta bez maftira⁶⁾, a kod minhe s njim. K tori se pozivaju 3 osobe. Kod minhe u šemone-esre umeće se ענינו u odsjeku שמע קולנו i moli se שלום רב⁷⁾ na

¹⁾ Kod Sefarda nema קרובות.

²⁾ אבינו מלכנו kaže se u oba dana.

³⁾ Nema kod Sefarda uopšte יקום פורקן.

⁴⁾ Koanim blagosiljaju narod u oba dana kao i svake subote i praznika.

⁵⁾ Vidi tačku 1.

⁶⁾ Kod Sefarda nema מפטיר ni u minhi.

⁷⁾ Kod Sefarda nema שלום רב nego samo שים שלום u svima molitvama.

mjesto שלום, a predmolitelj kaže i ברכת כהנים. Za vrijeme 10 dana pokore moli se אבינו מלכנו kod šahrita i minhe. (U subotu otpada ova molitva). Za tih 10 dana umeću se u svaku šemone-esre ujutro i navečer: ומלך הקדוש מי כבוד וזכרנו, ובספר היים.

Petak, 25. sept. U subotnjoj molitvi מנגן אבות kaže se הקדוש האל הקדוש המלך.

Subota, 26. sept. Kod šahrita kaže se jocer¹⁾ za שבת שובה. Kod minhe čita se iz tore prvi odsjek sidre וזאת הברכה, a pozivaju se 3 osobe. Kod molitve večernje otpadaju יהי נועם ויהי קדוש i ואתה קדוש, a ויתן לך²⁾ kaže se.

Nedjelja, 27. sept. (ערב יום כפור). Prije šahrita kažu se ove selihot³⁾ לך ה' הצדקה, do שומע תפלה, onda ארון בפקדך, ארון והארץ אוכור do זכור, zatim ירצה (Pizmon) דין אם יקדוק, והסליחות do משיח צדקך, ודוי שמע קולנו i samo jedamput ודוי, te לתורה לתורה לתורה. Predmolitelj moli kadiš i započinje svagdanji šahrit, u kojemu otpadaju תחנון i תחנון א"מ, מומור לתורה. Minha se obično moli već oko 2 sata poslije podne, a na koncu šemone-esre kaže se ispovijed (על חטא ודוי), što predmolitelj ne ponavlja. — Večera ima da se završi barem jedan sat prije zalaza sunca, jer molitva kol-nidre mora da započne tik pred zalaz sunca. U tome času započinje poščenje, koje traje do svršetka Jom-kipura (kad se pojave 3 zvijezde). Prije polaska u hram skidaju se cipele i oblače se papuče, a domaćica zapaljuje blagdanske svijeće uz blagoslov על הדלקת נר של יום הכפורים. Zatim se zapaljuje svijetlo zadušnica (u nekim se općinama to čini u hramu). Prije početka kol-nidre ogrnemo se talitom uz blagoslov להתעמף בצציה. Na svršetku čitave večernje molitve moli se א"מ.

Ponedjeljak, 28. sept. (יום כפור). Danas se takodjer ne oblače cipele, nego papuče. Kod svih se molitava toga dana mole u mahzoru sadržani pijutim i selihot. Njihov broj i izbor ovisi o običaju dotične općine. Kod šahrita moli se א"מ. Zatim se vade 2 tore, k prvoj se pozivaju 6 osoba, k drugoj samo maftir. Iza čitanja tore održavaju se zadušnice (היכרת נשמות)⁴⁾

1) Kod Sefarda nema יוצר.

2) ויתן לך se kaže pri avdali u kući, a ne u hramu.

3) מליחות na ערב כפור su isti kao i za vreme deset dana pokajanja (vidi sefardski מהזור).

4) Sefardi nemaju מזכיר.

Nato se moli אב הרחמים. — Molitva musaf mora da započne prije 12 sati u podne. Kod minhe se pozivaju k tori 3 osobe; treća je osoba ujedno maftir. Kao haftara čita se knjiga o Joni, a zatim iz proroka Mihe (VII, 18—20): מי אל כמוך. Pri glasnom ponavljanju neila-tefile ostaje aron-hakodeš¹⁾ sve do svršetka te molitve otvoren. U molitvi neili i u א"מ kaže se התמו i החתום mjesto כתבנו i כתוב. Nakon neile duva se samo jedamput u šofar. Slijedi svagdanja večernja molitva, u ovu šemone-esre umeće se אהה הוננתנו, našto se moli havdala sa svijetlom bez mirodija. Zato se počinje i u hramu i u kući blagoslov nad vinom ili drugim kojim žestokim pićem, nato slijedi blagoslov za upaljivanje svijeća i המבדיל.

Utorak, 29. sept. Počevši od toga dana do uključivo 12. oktobra ne kaže se tahnun.

Četvrtak, 1. okt. Kod šahrita ne moli se והוא רחום, a čita se prvi odjek sidre והאת הברכה, a iza toga ne moli se יהי רצון, već למנצה i אל ארך אפים.

Petak, 2. okt. (ערב סכות). Glede zapaljivanja svijeća vidi 18. sept. — Iza minhe moli se לכה דודי i לכה נרננה²⁾ a iza haški-venu i ושמרו i ויודבר³⁾ a dodaci, koji se zovu מעריבים, ne umeću se u večernju molitvu. U tefilu umeću se dodaci za subotu; zatim slijedi כמה מדליקין a מנן אבות i ויכלו a מהחיינו. — Predmolitelj moli kiduš⁴⁾ s dodacima za subotu i שהחיינו. — Kod ulaženja u sjenicu (סכה) moli se najprije za to odredjeni יהי רצון, a onda kiduš s početkom יהי ערב. Blagoslov בככה kaže se prije שהחיינו. Taj se blagoslov („lešev basuka“) ima da kaže svih 7 dana sukota odmah iza blagoslova za kruh (המוציא).

Subota, 3. okt. (Prvi dan Sukota). Kod šahrita moli se jocer⁵⁾, a kod ponavljanja tefile kažu se שקרובות⁶⁾, određene za drugi dan Sukota. — Moli se cijeli Halcl. — Kod izvadjenja tora mole se samo molitve, određene za običnu subotu.⁶⁾ Vade

¹⁾ Dveri ostaju otvorene samo pri početku Neile za vreme himne אל נורא עלילה pa se kod אשרי zatvaraju.

²⁾ Vidi str. 1 primedba 1 posle לכה דודי čita se psalm za Sukot כאיל תערוג.

³⁾ Kod Sefarda se praznik pominje sa אשר תקראן.

⁴⁾ קדוש se kaže samo u kući a ne u hramu.

⁵⁾ Nema.

⁶⁾ Pored toga čita se naročiti יהי רצון odredjen sa Sukot.

se dvije tora, k prvoj se pozivaju 7 osoba, a k drugoj samo maftir. Zatim slijedi (ויקום פורקן) i t. d. Iza tefile musafa otvara se aron-hakodeš t; se mole hošanot אום נצורה. Na ovom danu ne blagosiljaju kohanim opštinu.²⁾ — Kod minhe čita se iz tore početak sidre וזאת הברכה. — Kod večernje molitve kažu se u nekim općinama מעריבים, određene za prvu večer blagdana. U tefilu umeće se ותודיענו, a uz kiduš kaže se ujdno havdala i שהחינו. Znak je kiduša skraćenje יקנה"ו (Značenje vidi Subota 19. septembra). Nato se kaže blagoslov לישב בסכה. Svijeće se uz dotične blagoslove zapaljuju tek iza večernje molitve.

Udjelja, 4. okt. (Drugi dan Sukota). U nekim općinama kaže se kod šahrta jocer³⁾, određen za taj dan, a kod ponavljanja tefile kažu se קרובות³⁾ od prvoga dana Sukota. Iza toga uzmu se lulav u desnu, a etrog (אתרוג) u lijevu ruku te se kaže za to određeni blagoslov i שהחינו. Slijedi cijeli Halel. Vade se dvije tora, k prvoj se pozivaju 5 osoba, a k drugoj samo maftir. Iza musaf tefile⁴⁾ vadi se jedna tora, s kojom se pristupa oltaru, pri čem se kaže Hošana i Lemaan amitah. Predmolitelj i svi prisutni: posjednici lulava obilaze jedamput oltar. U šemone-esre kod večernje molitve kažu se אתה הוננתנו i יעלה ויבא. Havdala se moli samo nad vinom ili drugim žestokim pićem, nato המבריל.

Ponedjeljak, 5. okt. (Prvi dan polublagdana). Šahrit se moli s tefilin⁵⁾ U svakoj šemone-esre svih polublagdana kaže se יעלה ויבא. Odmah iza šemone-esre skidaju se tefilin i moli cijeli Halel. K tori se pozivaju 4 osobe; prvoj se osobi čita: וביום השני⁶⁾, drugoj: וביום השלישי, trećoj: וביום הרביעי, a četvrtoj: וביום השני i וביום השלישי. Predmolitelj kaže polovicu kadiša (Haci-Kadiš), sprema se tora, a onda slijedi וּבֹא לְצִיּוֹן. Zatim se moli blagdanska musaf-tefila s dodacima, koji se oduose na taj dan i ka

¹⁾ Vidi str. 31 primedba 3

²⁾ Sveštenici blagosiljaju narod i ovoga dana kao svake subote i praznika.

³⁾ Nema.

⁴⁾ U mnogim mestima kod Sefarda čitaju se posle Alela (הלל).

⁵⁾ Jutarnja molitva obavlja se bez tefilin.

⁶⁾ Razlike u čitanju sv. Tore o polupraznicima Sukota označene su u kalendaru.

קדושה kaže se וַיִּקְרָא¹⁾, a onda se vadi jedna tora, s kojom se pristupa oltaru, pri čemu se kažu Hošana i אַעֲרֹךְ שׁוּעִי²⁾. Predmolitelj i svi prisutni posjednici lulava obilaze jedamput oltar.

Utorak, 6. okt. (Drugi dan polublagdana). Red molitava isti kao jučer. Iz tore čita se prvom pozvaniku: וַיְבוֹחַם הַשְּׁלִישִׁי (drugome: וַיְבוֹחַם הַרְבִּיעִי, trećemu: וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי, a četvrtome: וַיְבוֹחַם הַשְּׁלִישִׁי וַיְבוֹחַם הַרְבִּיעִי. — U Hošani kaže se: וְאִבְנֵי שְׂתֵיהֶם).

Srijeda, 7. okt. (Treći dan polublagdana). Red molitava isti kao na prvi dan polublagdana. Iz tore čita se prvome pozvaniku: וַיְבוֹחַם הַרְבִּיעִי (drugome: וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי, trećemu: וַיְבוֹחַם הַשְּׁשִׁי, a četvrtome: וַיְבוֹחַם הַרְבִּיעִי וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי. U Hošani kaže se אֵל לְמוֹשְׁעוֹת.

Četvrtak, 8. okt. (Četvrti dan polublagdana). Red molitava isti kao na prvi dan polublagdana. Iz tore čita se prvome pozvaniku: וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי, drugome: וַיְבוֹחַם הַשְּׁשִׁי, trećemu: וַיְבוֹחַם וַיְבוֹחַם הַשְּׁשִׁי i וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי. — U Hošani kaže se אֲדוֹן הַמוֹשִׁיעַ Navečer iza večere čita se peta knjiga Mojsijeva⁶⁾ i molitve, koje su određene za ovu noć u תַּקֵּן. Poslije toga čitaju se psalmi.

Petak, 9 okt. (Hošana raba, dan velike Hošane). Kod šahrira moli se מוֹמֵר לַתּוֹרָה sa subotnjim psalmima, što zatim slijede, a počinju s לְמַנְצָה. — Iza אֵז יִשִׁיר kaže se יִשְׁתַּחֲוֶה. Iza šemone-esre skidaju se tefilin, moli se cijeli Halel, אֶף כַּמֶּנֶךְ, a kod izvadjenja tore mole se molitve, određene za blagdane. Prije nošenja tore kaže predmolitelj שְׁמַע גְּדִלוֹ i אַחַר s melodijom za Novu godinu, a onda וַיַּעֲזֹר i עַל הַכֹּל. Iz tore čita se prvome pozvaniku: וַיְבוֹחַם הַחֲמִישִׁי, drugome: וַיְבוֹחַם הַשְּׁשִׁי, trećemu: וַיְבוֹחַם הַשְּׁבִיעִי, a četvrtome: וַיְבוֹחַם הַשְּׁשִׁי.

1) Kod Sefarda כַּתָּר skraćeni.

2) Sefardi imaju drugi ritual za הוֹשַׁעְנוֹת (אֵנָּה הָאֵל הַנִּקְרָא) u pogledu reda vidi str. 34 primedba 4

3) Vidi str. 34 primedba 6.

4) Vidi primedba 2. אֵנָּה הַבּוֹרָא עוֹלָמוֹ.

5) Vidi str. 34 primedba 6.

6) Probdeniše se cela noć, u kojoj se pored 5. knj. Moj. čitaju još mnoge stvari iz sv. pisma i docnije književnosti, a naročito se čita psalter i posle svake od pet knjiga uvršćuju se סְלִיחוֹת za ovu noć Sefardi imaju naročiti ritual.

Predmolitelj kaže polovicu Kadiša (חצי קדיש), prema se tora. Iza ואשרי ציון i אשרי ירושלים moli se blagdanska musaf-tefila s dodacima, koji se odnose na taj dan. Kao keduša kaže se נעריצך i אדיר אדירתי. Iza musaf-tefile vade se sve tore, što se nalaze u u aron-hakodeš, i s njima se pristupa oltaru. Mole se sve Hošanot i obilazi oltar sedam puta. Prije תענה אמונים odlaze se lulav i uzima u ruku hošana. Nakon spremanja svih tora udara se hošanom i kaže propisani יהי רצון. Slijede אך באלהינו ערינו. -- Navečer prije polaska u hram zapaljuju se svijeće uoči zaključnog blagdana Šemini aceret i kaže blagoslov, spomenut gore za 18. sept. — Iza minhe moli se (već po običaju dotične općine) לכו נרננה. U לכה דודי ispušta se stih התנערי. Ne mole se מעריבים. — U svim molitvama kažu se dodaci za subotu. Iza tefile slijedi ויכלו i מן אבות a במה מדליקין otpada. Kiduš se moli s שהחינו. Kod kuće počinje Kiduš s וידי ערב.

Subota, 10. okt. (Šemini aceret, zaključni blagdan). Kod šahrita kaže se jocer. Iza cijeloga Halela čita se knjiga Kohelet¹⁾. Vade se dvije tore a kod izvadjenja tora mole se samo molitve, određene za običnu subotu. K prvoj tori se pozivaju sedam osoba, a k drugoj samo maftir. Nato slijedi יקום פורקן, a onda zadušnice (הזכרת נשמות)²⁾, אב הרחמים i Ašre, spremanje tore i blagdanska musaf-tefila. Već u ovoj tefili kaže se משיב הרוח. Kod glasnoga ponavljanja ove tefile moli se predmolitelj נשם. Na ovom danu ne blagosiljaju kohanim opštinu³⁾. Obično se u sjenici moli u podne samo kiduš, no u nekim se općinama ondje takodjer ruča. Kod minhe se čita prvi odsjek sidre וזאת הברכה. Navečer započinje Simhat Tora. Kod večernje molitve kažu se (מעריבים⁴⁾ za Šemini aceret. U tefilu se umeće ותרדיענו. Iza tefile moli se אתה הראת לדעת, zatim se vade sve tore i s njima se sedam puta⁵⁾ obilazi oltar (u nekim općinama cijeli hram). Nato se spremaju sve tore osim triju, te se moli אחד שמע i גדלו. Dok se u ovim trima torama razmataju

¹⁾ Koelet se ne čita, vidi kalendar.

²⁾ Nema ni jedno ni drugo.

³⁾ V. str. 34 primedba 2.

⁴⁾ Nema.

⁵⁾ Kod Sefarda se čine o שמיני עצרת 4, u večer 7, a na dan שמחת תורה 3 akafot.

odsjeci za sjutrašnje čitanje, pjevaju se molitve od Roš-hašane i Jom-k'pura. Nakon spremanja tih triju tora moli se kiduš, vidi Subota 19. sept. Upaljivanje svijeća kao 19. sept.

Nedjelja 11. okt. (Simhat Tora). Pred נשמת kažu se dodaci, koji počinju sa נשמת¹⁾ a poslije toga יוצר. Iza šahrita moli se cijeli Halel, zatim אהה הראה, onda slijedi ophod (הקפות) kao jučer navečer. K prvoj se tori pozivaju svi muškarci i dječaci, koji su već navršili 13. godinu, a onda dječaci ispod 13. godine na jedamput. Ovi kažu nakon drugoga blagoslova nad torom još i molitvu המלאך. Predmolitelj govori מרשות i poziva התן תורה. Nakon čitanja iz prve tore polažu se druga i treća tora na oltar, a prva se tora diže u vis i zamata. I treća se tora stavlja na njeno mjesto. Predmolitelj govori מרשות i poziva התן תורה. Nakon čitanja iz ove tore polažu se sve tri tore na oltar, predmolitelj moli pol kadiša (הצי קדיש), našto se druga tora diže u vis i zamata, onda se otvara treća tora i poziva maftir. Iza ašre slijede אבות כגלל etc. Ni danas ne blagosiljaju kohanim opštinu.²⁾ Iza עלינו moli zadnji put 27. psalam: לדוד ה' אורי וישעי. U šemone-esre večernje molitve umeće se אתה הונתנו. U hramu i kod kuće kaže se havdala bez svijetla i mirodija, a moli se blagoslov nad vinom ili drugim kojim žestokim pićem i המבריל.

Ponedjeljak 12. okt. Kod šahrita se ne kaže ni והוא רחום ni תחנון, samo אל ארך אפים i למנצה. I kod minhe otpada tahnun.

Subota 17. okt. zove se Šabat Berešit (שבת בראשית). U šahritu umeće se jocer¹⁾: לפרשת בראשית. Nakon יקום פורקן posvećuje se mladjak Hešvana. Kod minhe otpada צדקתך צדק. Poslije podne čita se u hramu ili kod kuće ברכי נפשי, t. j. psalmi 104. i 120.—134. Ti se psalmi čitaju svake subote poslije podne do uključivo 20. marta³⁾. U šemone-esre večernje molitve kaže se יעלה ויבא.

Nedjelja 18. okt. (Roš-hodeš Hešvan). U svakoj šemone-esre kaže se יעלה ויבא, a תחנון otpada kod šahrita i minhe. Kod šahrita moli se polovica Halela, vadi se jedna tora i pozivaju 4

¹⁾ Nema.

²⁾ Vidi str. 34. primedba 2.

³⁾ Sefardi čitaju svake subote (privatno) שיר i תמניא אפי' bez razlike doba godine; ברכי נפשי samo o roš-hodešu kad ne pada subotom.

osobe. Poslije אשרי ובה לציון skidaju se tefilin i moli musaf-tefila za mladjak. Iza עלינו kaže se ברכי נפשי (104. psalam).

Ponedjeljak, 19. okt. (2. dan Roš-hodeša). Red molitava kao jučer. U šemone-esre večernje molitve otpada ועלה ובה.

Subota, 7. nov. U šahritu umeće se אהבה לפרשת וירא. Poslije אשרי prije spremanja tore kaže predmolitelj מי שברך וועי (ותענית שני וחמישי ושני).

Ponedjeljak, 9. nov. Kažu se selihot za קדמאה (ותענית שני וחמישי ושני).

Četvrtak, 12. nov. Red molitava kao u ponedjeljak, 9. nov. Kažu se selihot za (ותענית חמישי).

Subota 14. nov. Iza יקים פורקן¹⁾ posvećuje se mladjak Kisleva, koji pada na utorak, 17. i na srijedu, 18. nov.

Ponedjeljak, 16. nov. Red molitava kao u ponedjeljak, 9. nov. Kažu se סגירות שני תניינא (ותענית שני וחמישי ושני). Poslije podne održavaju se molitve za יום כפור קטן. Kod minhe otpada תחנון. Uoči Roš-hodeša kaže se kod šemone-esre u večernjoj molitvi ועלה ובה.

Utorak, 17. nov. (Roš-hodeš Kislev). Red molitava kao u nedjelju, 18. oktobra.

Srijeda, 18. nov. (2. dan Roš hodeša). Red molitava kao u ponedjeljak, 19. okt.

Subota, 5. dec. U šemone esre večernje molitve u odsjeku ויתן טל ומטר ברך עלינו počine se moliti ויתן טל ומטר, koje se riječi kazuju u svakoj šemone-esre običnoga dana do Pesaha.

Petak, 11. dec. Uoči Hanuke moli se kod kuće minha i zapaljuje prva Hanuka-svjećica, pri čem se kaže ושהיינו. Tek onda se zapaljuju svijeće za subotu. I u hramu se prije ונלכו נרננה²⁾ zapaljuje Hanuka-svjećica. Za svih se 8 dana Hanuke umeće u svaku tefilu i u stolnu molitvu odsjek על הנסים.

Subota, 12. dec. (שבת חנוכה), prvi dan Hanuke; kod šahrita kaže se za tu subotu odredjeni jocer¹⁾, a iza tefile cijeli Hallel. Vade se dvije tore. Iza יקים פורקן¹⁾ posvećuje se mladjak Teveta. — Kod minhe otpada צדקתך. Iza večernje molitve između ואתה קדוש ויתן לך i ויתן לך zapaljuju se 2 Hanuka-svjećice. Havdala moli se kao obično tek iza ויתן לך. No kod kuće se najprije moli havdala, a onda zapaljuju dvije hanuka svjećice. — Hanuka-svjećice zapaljuju se vazda s lijeva na desno uz propisana dva blagoslova.

Nedjelja, 13. dec. (2. dan Hanuke). Iza šemone-esre šahrita moli se cijeli Hallel, zatim se vadi jedna tora, kojoj se pozivaju

¹⁾ Nema.

²⁾ U hramu se hanukine svjetiljke pale pre עלינו od minhe

3 osobe. — U hramu se danas zapaljuju 3 svjećeice izmedju minhe i večernja molitve, a kod kuće vazda iza večernje molitve.

Ponedjeljak, 14. dec. (3. dan Hanuke). Red molitava kao jučer. Na večer se zapaljuju 4 svjećeice.

Utorak, 15. dec. (4. dan Hanuke). Red molitava isti. Na večer 5 svjećica.

Srijeda, 16. dec (5. dan Hanuke). Red molitava isti. Na večer 6 svjećica. — Uoči Roš-hodeša kaže se u šemone-esre večernje molitve יעלה ויבא.

Četvrtak, 17. dec. (6. dan Hanuke). 1. dan Roš-hodeša Teveta. U svakoj se šemone-esre kaže i יעלה ויבא; moli se cijeli Hallel. Nato se vade 2 tore, prvoj se pozivaju 3 osobe i čita odsjek od ראש חדש. Drugoj se tori poziva samo jedna osoba i čita odsjek za Hanuku. Nakon spremanja tora kaže se אשרי אשרי, skidaju se tefilin i moli musaf-tefila za ראש חדש ראש חודש, u metnuvši על הנסים. — Navečer 7 svjećica.

Petak, 18. dec. (7. dan Hanuke). 2. dan Roš-hodeša. Red jutarnjih molitava kao jučer. — Navečer vidi petak 11. dec. — Zapaljuje se 8 svjećica. — Kod večernje molitve ne kaže se više יעלה ויבא.

Subota, 19. dec. (8. dan Hanuke, druga שבת הנוכח). Kod šahrta kaže se za taj dan odredjeni jocer¹⁾, a iza tefile cijeli Hallel. Vade se 2 tore. — Kod minhe otpada צדקתך, isto tako על הנסים u šemone-esre večernje molitve.

Nedjelja, 27. dec. (Post 10. Teveta = עשרה בטבת). Kod ponavljanja šemone-esre mole se selihot u odsjeku כרה לנו. Predmolitelj kaže u šemone-esre רפאנו ונאם ישראל i רפאנו ונאם ישראל. Iza tahnuna vadi se jedna tora. — Kod minhe iza אשרי vadi se jedna tora, a treći je pozvanik ujedno maftir.²⁾ — Glede dodataka u šemone-esre od minhe vidi ponedjeljak 21. sept

Subota, 9. jan. Iza יקום פורקן³⁾ posvećuje se mladjak Ševata.

Četvrtak, 14. jan. Uoči Roš-hodeša kažu se poslije podne molitve za כפור קמן, jer to u petak nije dopušteno. Poslije ove molitve kaže se tahnun, a onda kadiš s תתקבל, nato psalam 20: למנצה.

¹⁾ Nema.

²⁾ Sefardi nemaju maftir.

³⁾ Umesto יקום פורקן Sefardi kažu מי שברך לקהל (vidi Sefard. Sidur.)

Petak, 15. jan. U šemone-esre večernje molitve kaže se י"ע ה' ויבא.

Subota, 16. jan. (שבת ראש חדש שבט). Kod šahrita kaže se za taj dan odredjeni jocer¹⁾, a onda polovica Halela. Vade se 2 tore. — U musaf-tefile kaže se תכנת שבת אתה יצרת. Kod minhe otpada צדקתך.

Subota, 30. jan. (שבת שירא). Kod šahrita moli se jocer¹⁾ za tu subotu. Kod minhe otpada צדקתך.

Subota, 6. febr. Kod šahrita²⁾ jocer¹⁾.

Četvrtak, 11. febr. Drži se כפיר קטן (יום).

Subota, 13. febr. (שבת שקלים). Kod šahrita jocer¹⁾ za tu subotu. Vade se 2 tore. Iza יקום פורקן³⁾ posvećuje se mladjak Adara. Kod ponavljanja tefile kaže se jocer¹⁾. Kod minhe otpada צדקתך. U šemone-esre večernje molitve kaže se יעלה ויבא.

Nedjelja, 14. febr. (ראש חדש אדר). Red molitava v. nedjelja 18. okt 1925.

Ponedjeljak, 15. febr. (2. dan ר"ה). Red molitava kao u ponedjeljak 19. okt 1925

Subota, 20. febr. Kod šahrita kaže se jocer¹⁾ pri prvoj הפסקה.

Četvrtak, 25. febr. (תענית אסתר נדחה). Post Esterin. Red molitava kao u nedjelju, 27. dec 1925. Kod šahrita kažu se selihot za taj post. — Kod večernje molitve u hramu daje se pol šekela (מהצית השקל).

Subota, 27. febr (שבת זכור). Kod šahrita³⁾ kaže se jocer¹⁾ za tu subotu. Vade se 2 tore. Kod minhe otpada צדקתך. U šemone-esre večernje molitve iza modim moli se ע"ד הנסים i בימי מרדכי. Iza šemone-esre moli predmolitelj kadiš s התקבל a pri čitanju megile⁴⁾ kaže 3 blagoslova. Nakon čitanja megile mole se ויהי נעם, (ישושנת יעקב, ויאשר הניא הרב את ריבנו ואתה קדוש). Predmolitelj moli kadiš, zatim ויתן לך i havdalu.

Nedjelja, 28. febr. (פורים). Kod ponavljanja šemone esre šahrita kaže se jocer. Iza šemone esre kaže predmolitelj polovicu

¹⁾ Nema

²⁾ Na בשלח ש' čita se שירה kod דומרא do רופאך

³⁾ Na נשמת נשמת ש' זכור ש' Sefardi umeću posle spev Jude ha-

Levi-a: מי כמוך ואין כמוך (vidi Sidur Sefard.).

⁴⁾ Pre čitanja מגילה peva se jedan pizmon (פורים פורים לנו), za koje se vreme skupljaju od posetilaca hrama novčani darove מעורת פורים.

kadiša i vadi jednu toru, kojoj se pozivaju 3 osobe. Iza spremanja tore čita se megila¹⁾ s prethodna 3 blagoslova, a nakon čitanja kaže se הרב את ריבנו (שושנת יעקב i הרב את ריבנו). Moli se אשר יובא לציון. Tefilin se skidaju tek nakon čitanja megile. — Kod minhe otpada tahnun. U šemone-esre večernje molitve ne kaže se više על הנסים. Priredjuje se svečana i vesela večera (סעודת פורים) i uopće na taj dan darivaju prijatelji i siromasi.

Ponedjeljak, 1. marta. Tahnun se toga dana uopće ne kaže³⁾. Nakon čitanja tore otpadaju יהי רצון למנצה i יהי רצון.

Subota, 6. marta (שבת פרה). Kod šahrita kaže se jocer²⁾ za tu subotu. Vade se 2 tore.

Subota, 13. marta. (שבת החדש). Kod šahrita kaže se jocer²⁾ za tu subotu. Vade se 2 tore. Nakon יקום פורקן, posvećuje se mladjak Nisana uz za to određene molitve. I kod ponavljanja musaf-tefile kaže se jocer²⁾.

Ponedjeljak, 15. marta. Tahnun otpada. Popodne jom kipur katan²⁾. U šemone-esre večernje molitve יעלה יובא uoči Roš-hodeša Nisana.

Utorak, 16. marta. (Roš-hodeš Nisan). Red molitava kao na svaki Roš-hodeš (vidi nedjelju, 18. okt.). U čitavom mjesecu Nisanu otpada tahnun, a isto tako יהי רצון nakon čitanja tore ponedjeljkom i četvrtkom. (Ne otpadaju אך ארך אפים למנצה i אך ארך אפים). Kod subotnje minhe otpada צדקתך.

Subota, 27. marta (שבת הגדול, Velika subota). Kod šahrita jocer²⁾ za tu subotu. Popodne čita se kod kuće iz Hagade Pesaha על עבדים היינו do עונותנו על כל עונותנו. — Iza šemone-esre večernje molitve moli predmolitelj kadiš s תתקבל. Slijedi לך ויתן. — Molitve ואתה קדוש i יהי נועם otpadaju.

Nedjelja, 28. marta. Iza večernje molitve, kad se već smračilo, sprema se חמץ.

Ponedjeljak, 29. marta. (ערב פסח) Kod šahrita otpadaju psalmi מזמור לתורה i למנצה. Iza šahrita priredjuje rabin Sij u m za prvorođence.⁵⁾ U mjestima, gdje nema rabina, moraju prvo-

¹⁾ ובה לציון se čita kako u veče tako i danju izmedju ואתה קדוש i ואתה קדוש.

²⁾ Nema.

³⁾ U Beogradu se i drugog dana Purima čita מני ה ali bez ברכה i bez הרב את ריבנו.

⁴⁾ Kod Setarda se ne kaže ni to.

⁵⁾ I u mestima, gde ima rabina, dužni su prvorođeni da poste uoči pesaha.

rodjeni cijeli dan da poste i kažu עננו u šemone esre minhe u odsjeku שמע קולנו. — Hamec se smije jesti do 9 sati prije podne, a u 10 sati¹⁾ se on spaljuje, pri čem se kaže drugi פל המירא. — Prije podne se nad Macot govori blagoslov: להפריש²⁾. — Navečer se pri zapaljivanju blagdanskih svijeća kažu blagoslovi: שהחינו ו להדליק נר של יום טוב. — Kod večernje se molitve mole מעריבים. — Prve dvije večeri blagdane ne moli se u hramu kiduš. Kod kuće se te dvije večeri drži seder.

Utorak, 30. marta. (1. dan Pesaha). Kod šahrita jocer.³⁾ Cijeli Halel. Vade se 2 tore, k prvoj se pozivaju 5 osoba, k drugoj samo maftir. Nato ašre, spremanje tora i musaf-tefila. Kod ponavljanja⁴⁾ ove tefile moli se Tal. Time se prestaje u tefili moliti משיב הרוח. Kohanim blagosiljaju opštinu. — Kod večernje se molitve kažu מעריבים. Iza tefile započinje brojenje omera: היום יום אחד לעומר. — Zapaljivanje svijeća iza večernje molitve uz jučerašnje blagoslove.

Srijeda, 31. marta. (2. dan Pesaha). Kod šahrita jocer.³⁾ cijeli Halel; izvadjenje tora i broj pozvanika kao jučer. Kohanim blagosiljaju opštinu. — U šemone-esre večernje molitve moli se ותן טל ומטר יעלה ויבא i אתה חוננתנו. Iza šemone esre nastavlja se brojenje omera: היום שני ימים לעומר. — U hramu i kod kuće havdala bez svijetla i mirodija. Zato se kaže prije blagoslov nad vinom ili drugim kojim žestokim pićem, nato blagoslov המכבדיל.

Četvrtak, 1. aprila. (1. dan polublagdana, דור המועד). Kod šahrita otpada מומיר לתורה. U šemone-esre moli se יעלה ויבא. Iza šemone-esre polovica Halela; izvadjenje 2 tora, k prvoj se pozivaju 3 osobe, k drugoj samo jedna. Toga se dana skidaju tefilin⁵⁾ tek nakon čitanja prve tore, a prije čitanja druge; na druge se polublagdane naprotiv to čini odmah iza šemone esre prije Halela. Iza čitanja spremaju se tore, mole se ובא i אשרי bez למנצה, zatim blagdanska musaf-tefila s umetnutim bi-

1) dolazi שריש היום u 8¹/₂, u jutru.

2) Ako se שמורה מצה spravlja u kući.

3) Nema.

4) Kod Sefarda pre מוסף, jer se obično ne ponavlja.

5) O polupraznicima Pesaha kao i Sukota ne meće se kod Sefarda תפילין.

blijskim stihovima za taj dan¹⁾. No moli se keduša (נקדש²⁾). Iza blijskim otpada psalam מזמור לאסף שיר. — Kod šemone-esre minhe i večernje molitve kaže se יעלה ויבא. Kad je već pao mrak, nastavlja se brojenje omera: היום שלשה ימים לעומר.

Petak, 2. aprila (2 dan polublagdana). Red jutarnjih molitava kao jučer. — Na večer (לכו נרננה³⁾ לבנה דודי ו, ali stih blijskim otpada. U tefili kaže se יעלה ויבא, במה מדליקין, otpada. Brojenje omera: היום ארבעה ימים לעומר.

Subota, 3. aprila (שבת חול המועד של פסח). Kod šahrita jocer³⁾. U tefili uvijek יעלה ויבא. Iza polovice Halela čita se knjiga Šir-haširim.⁴⁾ Vade se 2 tore. U posljednjem se blagoslovu haftare ne spominje blagdan Pesah. Moli se blagdanska musaf-tefila s dodacima za subotu — Kod minhe čita se iz tore prvi odsjek sidre שמיני. — Iza šemone-esre u večernjoj molitvi moli predmolitelj kadiš s התקבל, jer se ne mole ni יהיה נועם ni יאתה קדוש ויהי נועם. Slijedi brojenje omera: היום חמשה ימים לעומר. Zatim יתן יך ויתן i havdala kao na izmaku obične subote.

Nedjelja, 4. aprila (4. dan polublagdana). Red jutarnjih molitava kao u četvrtak, 1. aprila. — Navečer prije polaska u hram zapaljuju se blagdanske svijeće, pri čem se kaže samo blagoslov: יהיה לך קדוש ויהי נועם bez שהחיינו. — Kod večernje molitve (מעריבים³⁾). Ni u hramu ni kod kuće ne kaže se iza kiduša שהחיינו. — Brojenje 6. dana omera.

Ponedjeljak, 5. apr. (7. dan Pesaha). Kod šahrita jocer³⁾. Iza tefile polovica Halela. Vade se 2 tore. K prvoj se pozivaju 5 osoba, k drugoj samo maftir. Kod ponavljanja tefile blagosiljaju kohanin opštinu. — Kod večernje molitve מעריבים. — Brojenje omera (היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר⁵⁾). — Kiduš kao jučer. Blagdanske se svijeće uz jučer pomenuti blagoslov zapaljuju tek nakon večernje molitve.

¹⁾ Na חול המועד se kod Sefarda naročito naznačuje praznik rečima ביום חג המצות הזה וביום מקרא קדש הזה dok se na יום י"ט kaže יהיה לך קדוש ויהי נועם isto tako i o prazniku Sukota.

²⁾ Kod Sefarda kao i kod Sukota כתר samo skraćen t. j. do קדוש קדוש קדוש zatim slednje קדושה od običnih dana.

³⁾ Nema.

⁴⁾ שיר השירים se kod Sefarda obično čita o subotama između שבועות u večer pre נרננה; isto tako o istim subotama čitaju se פרקי אבות pre minhe svake subote po jedan perek.

⁵⁾ היום שבעה ימים לעומר שהם שבוע אחד.

Utorak, 6. apr. (8. dan Pesaha). Red šahrta kao jučer. Iza maftira zadušnice ('הזכרת נשמות'), onda ('אב הרחמים i t. d. — U šemone esre večernje molitve אתה חוננתו. Brojenje 8. dana omera. U hramu i kod kuće havdala, samo nad vinom ili drugim kojim žestokim pićem i blagoslov המבדיל.

Srijeda, 7. apr. Do konca mjeseca Nisana otpada tahnun, no ('למנצה) moli se izmedju 'אשרי i וּבֹא לַצִּיּוֹן. — Iza večernje molitve brojenje 9. dana omera.

Četvrtak, 8. apr. Brojenje 10. dana omera (iza večernje molitve).

Petak, 9. apr. Brojenje 11. dana omera (iza večernje molitve).

Subota, 10. apr. Kod šahrta jocer¹⁾ za tu subotu (prvu iza Pesaha). Iza ('יְקוּם פּוֹרֵקֵן) posvećenje mladjaka Ijara, zatim אב ('הרחמים). — Popodne se čita 1. poglavlje פּרְקֵי אֲבוֹת. — Kod minhe otpada צְדָקָתְךָ. — Iza večernje molitve izmedju וְאַתָּה קְדוֹשׁ i ('זֵהָן כָּךְ) brojenje 12. dana omera.

Nedjelja, 11. apr. Navečer brojenje 13. dana omera.

Ponedjeljak, 12. apr. Navečer brojenje 14. dan omera.

Utorak, 13. apr. Kod šemone esre u večernjoj molitvi uoči roš-hodeša moli se יַעֲלֶה וַיָּבֵא. — Navečer brojenje 15. dana omera.

Srijeda, 14. apr. (1. dan roš-hodeša Ijara). Red molitava kao u nedjelju, 18. okt. — Navečer brojenje 16. dana omera.

Četvrtak, 15. apr. (2. dan roš-hodeša Ijara). Red molitava kao u ponedjeljak, 19. okt. — Navečer brojenje 17. dana omera.

Petak, 16. apr. Kod šahrta opet tahnun. — Navečer brojenje 18. dana omera.

Subota, 17. apr. Kod šahrta jocer¹⁾ za tu subotu (drugu iza Pesaha). Iza ('אב הרחמים) slijedi ('יְקוּם פּוֹרֵקֵן) zatim 'אשרי. Nato prije spremanja tore kaže predmolitelj שְׁנֵי וְתַמִּישֵׁי (1. ושני). — Popodne II. poglavlje פּרְקֵי אֲבוֹת. — Navečer brojenje 19. dana omera.

Nedjelja, 18. apr. Navečer brojenje 20. dana omera.

Ponedjeljak, 19. apr. Red šahrta kao u ponedjeljak, 9. nov. — Navečer brojenje 21. dana omera.

Utorak, 20. apr. Navečer brojenje 22. dana omera.

Srijeda, 21. apr. Navečer brojenje 23. dana omera.

Četvrtak, 22. apr. Red šahrta kao u četvrtak, 12. nov. — Navečer brojenje 24. dana omera.

¹⁾ Nema.

²⁾ הבדלה מוצאי שבת.

Petak, 23 apr. Navečer brojenje 25. dana omera.

Subota, 24. apr. Kod šahríta jocer¹⁾ za tu subota (treću iza Pesaha). — Iza פורקן (יִקוּם פּוֹרְקָן) slijedi אַב הַרְחִמִים¹⁾, zatim אֲשֵׁרִי i t. d. — Popodne III. poglavlje פִּרְקֵי אֲבוֹת. — Navečer brojenje 26. dana omera.

Nedjelja, 25. apr. Navečer brojenje 27. dana omera.

Ponedjeljak, 26. apr. Red šahríta kao u ponedjeljak, 16. nov. — Navečer brojenje 28. dana omera.

Utorak, 27. apr. Navečer brojenje 29. dana omera.

Srijeda, 28. apr. Navečer brojenje 30. dana omera.

Četvrtak, 29. apr. Navečer brojenje 31. dana omera.

Petak, 30. apr. Navečer brojenje 32. dana omera.

Subota, 1. maja. Kod šahríta jocer¹⁾ za tu subotu (četvrtu iza Pesacha). Iza פורקן (יִקוּם פּוֹרְקָן) slijedi אַב הַרְחִמִים¹⁾, zatim אֲשֵׁרִי i t. d. Popodne IV. poglavlje פִּרְקֵי אֲבוֹת. — Kod minhe otpada צְדָקָתְךָ. — Navečer izmđu וַיִּתֵּן לָךְ וַאֲתָה קְרוּשׁ i וַיִּתֵּן לָךְ brojenje 33. dana omera

Nedjelja, 2. maja (לֵיל בַּעוֹמֵר). Zbog maloga blagdana »Lag baomera« otpada tahnun kod šahríta i minhe. — Navečer brojenje 34. dana omera.

Ponedjeljak, 3. maja. Navečer brojenje 35. dana omera.

Utorak, 4. maja. Navečer brojenje 36. dana omera.

Srijeda, 5. maja. Navečer brojenje 37. dana omera.

Četvrtak, 6. maja. Navečer brojenje 38. dana omera.

Petak, 7. maja. Navečer brojenje 39. dana omera.

Subota, 8. maja. Kod šahríta jocer¹⁾ za tu subotu (petu iza Pesaha). Iza פורקן (יִקוּם פּוֹרְקָן) posvećenje mladjaka Sivana, zatim אַב הַרְחִמִים, אֲשֵׁרִי i t. d. — Popodne V. poglavlje פִּרְקֵי אֲבוֹת. — Navečer izmedju וַאֲתָה קְרוּשׁ i וַיִּתֵּן לָךְ brojenje 40. dana omera

Nedjelja, 9. maja. Navečer brojenje 41. dana omera.

Ponedjeljak, 10. maja. Navečer brojenje 42. dana omera.

Utorak, 11. maja. Navečer brojenje 43. dana omera

Srijeda, 12. maja. Navečer brojenje 44. dana omera.

Četvrtak, 13. maja. Popodne uoči roš-hodeša Sivana moli se יוֹבֵק. Kod minhe otpada tahnun U šemone esre večernje molitve יַעֲלֶה יוֹבֵא. — Brojenje 45. dana omera.

Petak, 14. maja. (רֵאשׁ הַדָּשׁ סוּיָן). Red jutarnjih molitava kao u nedjelju, 18. okt. — Navečer brojenje 46. dana omera.

Subota, 15. maja. Kod šahríta jocer¹⁾ za tu subotu (zadnju

¹⁾ Nema.

prije blagdana **שבועות** Iza **פירקין** (יקום פירקין) slijedi **הרחמים** (אב הרחמים), אשרי, i t. d. — Popodne VI. poglavlje **אבות** פירקין. — Kod minhe otpada **צדקתך** — Nakon šemone-esre u večernjoj molitvi moli predmolitelj kadiš s **תתקבל**, jer otpadaju **ויהי נועם** i **יהי קדוש** (יאתה קדוש). — Brojenje 47. dana omera.

Nedjelja, 16. maja. Kod šahrita i minhe otpada tahnun, no **למנחה** moli se izmedju **אשרי** i **לציון** ובה לציון. — Navečer brojenje 48. dana omera.

Ponedjeljak, 17. maja. Red molitava kao jučer. Moli se **אל אפים** (ארך אפים), no **רצון** (יהי רצון) iza čitanja tore otpada. — Zadnje brojenje omera: 49. dan.

utorak, 18. maja. (ערב שבועה). Red šahrita kao u nedjelju, 16. maja. — Navečer se zapaljuju blagdanske svijeće uz blagoslove (**מעריבים**). **שהחיינו** i **להדליק נר של יום טוב**. U hramu i kod kuće kiduš sa **שהחיינו**. Iza večere čita se **תקן** **תקן** (**ליל שבועות**).

Srijeda, 19. maja (1. dan **שבועות**). Kod šahrita jocer¹⁾. Iza tefile cijeli Halel. Vade se 2 tore: k prvoj 5 osoba, k drugoj samo maftir. Pošto je prva osoba pozvana k tori, pjeva predmolitelj naizmjenice s općinom pjesmu **אקדמות** (אקדמות). Iza maftira **אשרי**, spremanja tora, blagdanska musaf tefila s dodacima za Šavuot. Kod ponavljanja tefile dodaje se pijut **החלת** (אתה החלת) a poslije toga blagosiljaju kohanim opštinu. — Kod večernje molitve **מעריבים** (מעריבים). Iza večernje molitve zapaljivanje blagdanskih svijeća uz blagoslove kao jučer.

Četvrtak, 20. maja (2. dan **שבועות**) Kod šahrita jocer¹⁾. Iza tefile cijeli Halel. Zatim čitanje knjige Rut.⁵⁾ Vade se 2 tore: k prvoj 5 osoba, k drugoj samo maftir. Iza blagoslova prije haftare kaže maftir **פתגם** (יציב פתגם), našto čita haftaru. Odmah zatim

¹⁾ Nema.

²⁾ O subotama, koje prethode prazniku, izostavlja se samo **בסתר** ואתה קדוש, dok se kod Sefarda **קדוש** i **כאז** kaže.

³⁾ Kod Sefarda i on izostavlja kad god nema **תחנון**, to isto važi i za **אפים** אל ארך אפים.

⁴⁾ Kod Sefarda se prva noć Šavuota posle večere probde-niše cela noć i provodi se u čitanju **תנ"ך** kao i Mišne i Zoara (vidi Ritual za tu svrhu).

⁵⁾ Knjiga o Ruti čita se kod Sefarda pre minhe i to u oba dana Šavuota, svaki dan po jednu polovinu (1. dan 1, 1—3, 7; 2. dan 3, 8—4, 22).

zadušnice, (אב הרחמים, אשרי, spremanje tora i blagdanska musaf tefila kao jučer. Kod ponavljanja te tefile dodaje se אהרת, ראשית, a poslije toga blagosiljaju kohanim opštinu. — Kod šemone esre večernje molitve אתה חוננתנו. U hramu i kod kuće havdala bez svijetla i mirodija, samo nad vinom ili drugim kojim žestokim pićem i blagoslov המכביל.

Petak, 21. maja. Kod šahrta otpada tahnun, no למנצה moli se izmedju אשרי i לציון ובה.

Subota, 22. maja. Kod šahrta jocer¹⁾ za tu subotu iza Šavuota — Popodne I. poglavlje אביה אבית²⁾.

Subota, 29. maja. Kod šahrta (מאורה). Popodne II. poglavlje א"פ²⁾.

Subota, 5. juna. Kod šahrta (אהבה) za sidru שלח. Iza יקום פורקן posvećenje mladjaka Tamuza. Popodne III poglavlje א"פ³⁾.

Četvrtak, 10. juna. Popodne (יוכ"ק).

Petak, 11. juna. Kod večernje subotnje tefile יעלה ויבא uoči roš-hodeša.

Subota, 12. juna. (1. dan roš-hodeša Tamuza). Kod svake današnje i sjutrašnje tefile יעלה ויבא. Iza šahrta-tefile polovica Halela. Vade se 2 tore. Popodne IV. pogl. א"פ⁴⁾. Kod minhe otpada צדקתך

Nedjelja, 13. juna. (2. dan roš-hodeša Tamuza). Red molitava kao u ponedjeljak, 19. okt.

Subota, 19. juna. Kod šahrta (אהבה) za sidru חקת. Popodne V. pogl. א"פ⁵⁾.

Subota, 26. juna. Popodne VI. pogl. א"פ²⁾.

Utorak, 29. juna. (שבעה עשר בתמוז), post 17. Tamuza). Red molitava kao u nedjelju, 27. dec. Mole se selihot za taj post.

Subota, 3. jula. Iza (יקום פורקן) אשרי, (אב הרחמים), i t. d. — Popodne I. pogl. א"פ⁶⁾.

Subota, 10. jula. Iza (יקום פורקן) posvećenje mladjaka Ava, zatim (אב הרחמים), אשרי i t. d. — Popodne II. pogl. א"פ²⁾.

Nedjelja, 11. jula. — Popodne uoči roš-hodeša (יוכ"ק). Kod minhe otpada tahnun. Kod šemone esre večernje molitve יעלה ויבא.

¹⁾ Nema.

²⁾ פרקי אבות se kaže samo do Šavuota posle toga se više ne kaže.

Ponedjeljak, 12 jula. (ראש חודש אב) Red molitava kao u ponedjeljak, 19. okt.

Subota, 17. jula. (שבת חזון). Iza (יְיָוִם פּוֹרְקָן) slijedi (אב הרהמים), אשרי i t. d. Popodne III. pogl. פ"א.

Ponedjeljak, 19. jula. (ערב תשעה באב). Prije zalaska sunca jede se uoči posta priprosta večera (bez mesa), pri čem se u žalobni spomen razorenja Jerusalima uživa kuhano jaje kao iza pogreba. Zalaskom sunca započinje post i traje do utorka navečer (kad se pojave 3 zvijezde). Kod minhe otpada tahnun, a iza minhe slijedi pomenuta večera (סעודה המפסקת). Početkom ovoga posta skida se zastor s aron-hakodeša. Takodjer se skidaju cipele kao kod žalosti šiv'a. Večernja se molitva šapuće. Iza šemone-esre kaže predmolitelj kadiš s תתקבל, zatim se sjeda na niske stolčiče i čitaju knjige Eha i kinot. Nato se ustaje i moli ואתה קדוש, predmolitelj moli cijeli kadiš (bez התקבל) i עלינו. I kod kuće se sjeda samo na niske stolčiče.

Utorak, 20. jula. (תשעה באב). Cipele se ne oblače cijeli dan. Šahrit se moli bez talita (טלית) i tefilina. Kod jutarnjih blagoslova otpada עושר ישראל בתפארה. Kod ponavljanja šemone-esre kaže predmolitelj ענינו, a iza šemone esre polovicu kadiša (tahnun otpada). Vadi se jedna tora: tri pozvanika, treći je ujedno maftir. Nakon čitanja tore moli predmolitelj polovicu kadiša, a maftir čita haftoru, prema se tora, sjeda se na niske stolčiče i kažu se Kinot²⁾. Nato se stojeći moli אשרי i ובא לציון pri čem u potonjem otpada stih: ואני זאת בריתי. Predmolitelj moli kadiš (bez תתקבל), našto slijedi עלינו. Nakon čitave jutarnje molitve običaj je, da se posjećuju grobovi. — Popodne (minha) uzimaju se na sebe talit i tefilin i mole u šahritu izostavljeni psalmi. Iza אשרי izvadjenje jedne tore: 3 pozvanika, treći je ujedno maftir. U šemone-esre kaže se נחם u odsjeku ולירושלים i ענינו u שמע קולנו, a שגורם רב שים שום³⁾. Pri ponavljanju šemone-esre kaže predmolitelj ענינו između נוֹאֵל יִשְׂרָאֵל, nadalje שים שלום u ולירושלים, a zatim כ"ב שים שלום. Iza šemone esre otpada tahnun. Skidaju se talit i tefilin. Tek onda se moli večernja molitva.

1) 9. Ava se kod Sefarda עלינו ne čita.

2) Posle שמונה עשרה kažu se, קינות, zatim se čita Tora, pa Maftir, pa onda אשרי ובא לציון kao i u veče.

3) Nema.

Subota, 24. jula. (שבת נחמו). Kod šahrita jocer¹⁾ za tu subotu. Popodne IV. pogl. א"פ²⁾.

Nedjelja, 25. jula. Kod minhe otpada tahnun.

Ponedjeljak, 26. jula, Kod šahrita i minhe otpada tahnun, ali se kaže (ברמנצה i אל ארך אפם).

Subota, 31. jula. Kod šahrita (אהבה) za sidru עקב. Popodne V. pogl. א"פ²⁾.

Subota, 7. aug. Iza יום פורקן posvećenje mladjaka Elula. Po podne VI. pogl. א"פ²⁾.

Ponedjeljak, 9. aug. Popodne uoči roš-hodeša (ויוב"ק), kod minhe otpada tahnun. U čemone-esre večernie molitve יעלה ויבא.

Utorak, 10. aug. (2. dan roš-hodeša Elula). Red molitava kao u nedjelju, 18. okt.

Srijeda, 11. aug. (2. dan roš-hodeša Elula). Red molitava kao u ponedjeljak, 19. okt.⁴⁾ Na koncu šahrita iza danjega psalma duva se u šofar, i to počevši od danas dnevno (osim subote) sve do Erev Roš-hašane. Iza duvanja moli se 27. psalam : אורי (לדרור ה' אורי), koji se takodjer kaže iza večernje molitve, i to počevši od danas dnevno (i na subotu) sve do Simhat-tore.

Subota, 14. aug. Popodne I. pogl. א"פ²⁾.

Subota, 21. aug. Popodne II. pogl. א"פ²⁾.

Subota, 28. aug. Popodne III. i IV. pogl. א"פ²⁾.

Subota, 4. sep. Kod šahrita jocer¹⁾ za tu subotu prije Roš-hašane. Popodne V. i VI. pogl. א"פ²⁾.

Nedjelja, 5. sept. 1. dan Selihot, što se mole rano ujutro⁶⁾.

Ponedjeljak, 6. sept. 2. dan Selihot.

Utorak, 7. sept. 3. dan Selihot.

Srijeda, 8. sept. (Erev Roš-hašana 5687). Rano ujutro Selihot. Tahnun samo kod סליחות, dok kod šahrita otpada. Kaže se (למנצה) izmedju אשרי i ובה לציון. Na koncu jutarnje molitve ne duva se u šofar. Popodne prije polaska u hram pravi se ערב תבשילין.

¹⁾ Nema.

²⁾ Vidi str. 47. primedba 2.

³⁾ Vidi str. 46. primedba 3.

⁴⁾ Kod Sefarda se ustaje na סליחות od dana posle אלוהים i to pre no što svane dan, posle סליחות se svakog dana duva u שיבר.

⁵⁾ Kaže se svakog dana preko cele godine posle מעריב.

⁶⁾ Vidi primedba 4. סליחות kod Sefarda uvek isti, jedino se za svaki dan citira naročita pesma.